

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2348

av Finn Bengtsson och Jan R Andersson (M)

Kränkande särbehandling i arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra i arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningarna i syfte att i lämpliga delar där förbättra möjligheterna för ansvariga myndigheter att mer effektivt stävja kränkande särbehandling och s.k. jantelagsmentalitet på våra arbetsplatser.

Motivering

Alliansregeringen visade på ett konsekvent fokus av en arbetslinje som var avgörande för en maximalt gynnsam utveckling av Sverige. Inte minst givet det uppenbart raskt fluktuerande och osäkra finansiella läget i världen som inträffade från 2008, som gör en liten exportberoende nation som Sverige särskilt utsatt även fortsatt idag.

Att så långt möjligt på dessa osäkra premisser skapa förutsättningar för att så många som möjligt som kan och vill får försörja sig på eget arbete är i grunden en av våra viktigaste humanitära insatser som politiker, liksom att detta kan trygga statsfinanserna i vårt land i en finansiellt otrygg tid. Orsaker till att så inte alltid sker måste därför synliggöras och bekämpas. Ibland innebär detta även att förändringar i lagstiftningen kan krävas.

Ett av problemen som här bör uppmärksammas är officiella myndighetsciffror som anger ett stort mörkertal vad gäller långtidssjukskrivningar som ytterst har sin grund i kränkande särbehandling i arbetslivet, så kallad vuxenmobbing.

Kränkande särbehandling i arbetslivet enligt arbetsmiljölagen så ska arbetet utformas på så sätt att arbetstagare inte utsätts för psykiska belastningar som leder till ohälsa och behandlas särskilt i Arbetsmiljöverket författningssamling 1993:17. Där framhålls följande: ”Med kränkande särbehandling avses återkommande klandervärda eller negativt präglade handlingar som riktas mot enskilda arbetstagare på ett kränkande sätt och kan leda till att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap.” Likheter med kränkande särbehandling i arbetslivet och det tankemässiga föraktet för personer som agerar utanför det för dagen normativa, och som beskrivs i den så kallade jantelagen, är i vissa fall slående. Just därför är det intressant att Arbetsmiljöverket i sin gällande författningssamling också påpekar att arbetsgivaren ”skall planera och organisera arbetet så att kränkande särbehandling så långt som möjligt förebyggs”.

Trots lagstiftning på området finns uppskattningar utifrån begränsade lokala undersökningar på hur människor som far illa på arbetsplatser runtom i landet tros pendla mellan 10 000 upp till 30 000 långtidssjukskrivningar. Kan dessa siffror bekräftas så är det förfärligt, men någon rikstäckande granskning har ännu inte gjorts. Oavsett det faktiska antalet döljer sig bakom varje siffra en enskild människa som far illa och som inte går till jobbet ytterst på grund av den kränkande särbehandling som i lag är förbjuden. Dessutom mår många människor som går till arbetet inte bra där på grund av sådan kränkande särbehandling, vilket minskar den glädje som ett eget arbete bör medföra till gagn för såväl individ som samhälle. Att i detalj reglera dessa frågor är självfallet ingen enkel, men en viktig, uppgift.

Vid ett seminarium på riksdagen på temat kränkande särbehandling den 8 februari 2011 framkom av dem som fördjupat sig i problematiken bland annat att vuxenmobbing, till skillnad från mobbing mellan barn, vanligen är en planerad, strukturellt utförd kränkning i det uppenbara syftet att få den som mobbas att försvinna från arbetsplatsen. Vidare medgav dåvarande generaldirektören på Arbetsmiljöverket under samma seminarium att förmågan att beivra kränkande särbehandling på arbetsplatser var kraftigt begränsad dels för att man huvudsakligen agerade på enskilda anmälningar vilka var förhållandevis få, dels för att konflikten vanligen hade två ”intressenter” som båda fanns på arbetsplatsen och mellan vilka både fackliga företrädare och myndigheten hade svårigheter att göra en rättssäker bedömning av ansvaret i skuldfrågan. Jag vill därför att regeringen överväger att ändra i arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningarna i syfte att förbättra möjligheterna för ansvariga myndigheter att mera effektivt stävja kränkande särbehandling och ”jantelagsmentalitet” på våra arbetsplatser.

Finn Bengtsson (M)

Jan R Andersson (M)